

ПРЭЗУМПЦЫЯ

Гарадзенскі праваабарончы
інфармацыйна-аналітычны бюлетэнь

З паведамлення пракуратуры Магілёўскай вобласці 30 красавіка стала вядома пра вынясенне ў Беларусі чарговага смяротнага прысуду.

Выступаючы за смяротнае пакаранне, памятайце, што ў краіне, дзе адстуна іцае грамадскі кантроль за дзейнасцю праваахоўных органаў, дзе адсутнічае інстытут незалежнай адвакатуры, а судовая сістэма скрайне залежная ад органаў выканавчай улады, на месцы прыгаворанага да смерці можа апынуцца кожны з нас. Падумайце пра гэта!

Беларусь заклікаюць спыніць съмерць

Міжнародная Амністыйя (Amnesty International) разаслала тэрміновы прэсавы рэліз з заклікам да ўладаў Беларусі спыніць выкананье съмяротнага прысуду і ўвесці мараторый на съмерць.

Нагодай для закліку стала паведамленыне ад 30 красавіка пракуратуры Магілёўскай вобласці, дзе быў вынесены чарговы съмяротны прысуд.

«Судовай калегіяй па крымінальных справах Магілёўскага абласнога суду асужданыя двое грамадзян за ўчыненне забойства групай асобаў. Мужчыны былі асужданыя за забойства сукамэрніка – абодва яны адбывалі турэмныя тэрміны за ранейшыя злачынствы. У якасці меры пакараньня аднаму з іх суд прызначыў па сукупнасці прысудаў за раней зробленыя злачынствы выключную меру пакараньня – съмяротнае пакаранье, другому – 16 гадоў пазбаўлення волі».

У пракуратуры адзначылі, што асужданы на съмяротнае пакаранье – «вельмі адмоўная асоба, якая ўяўляе вялікую грамадzkую небяспеку». Забіты сукамэрнік – чацьвертая яго ахвяра. Астатнія злачынствы, якія ён зрабіў раней, таксама належаць да катэгорыі цяжкіх і асабліва цяжкіх.

Таксама Міжнародная Амністыйя выказала глыбо-

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

ную заклапочанасть з нагоды таямнічацьці, якой ахутанае съмяротнае пакаранье ў Беларусі. У заяве гаворыцца, што да зъняволеных могучы ужывацца катаваныні.

«Статус Беларусі, як адзінай краіны ў Эўропе, дзе выконваюцца съмяротныя пакараныні, ганебны. Улады павінны неадкладна адміністрыраваць гэтыя съмяротныя прысуды і ўвесці афіцыйны мараторый на съмяротнае пакаранье», сказаў Давід Дыяс-Жоге, намеснік дырэктара Amnesty International па краінах Эўропы і Цэнтральнай Азіі.

Беларусь застаецца адзінай краінай у Эўропе, дзе да гэтага часу выносяцца і выконваюцца съмяротныя прысуды. За гэта краіну ўвесці час крытыкуюць міжнародныя арганізацыі, якія змагаюцца за скасаванье съмяротнага пакаранья. У 2012 годзе ў Беларусі былі пакараныя съмерцю Дзьмітры Канавалаў і Уладзіслаў Кавалёў, асужданыя за ўчыненне тэракту ў менскім метро 11 красавіка 2011 году. Паводле звестак арганізацыі Amnesty International, у Беларусі летасць акрамя гэтых двух быў выкананы яшчэ адзін съмяротны прысуд.

Алесь Бяляцкага на паўгода пазбавілі прадуктовых перадач

16 траўня жонка палітвязня Натальля Пінчук наведала бабруйскую калённю, дзе трymаюць яе мужа. Яна мела намер перадаць Алесю Бяляцкаму рэчавую перадачу і даведалася, што у сакавіку да жніўня яго пазбавілі права на харчовыя перадачы.

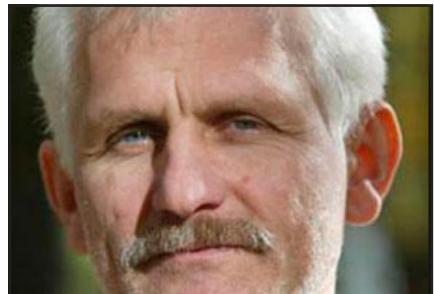
«За якое парушэнне яго пакаралі, мне невядома, ды я і не цікавілася. Гэта рытарычнае пытанье — за што? Прычыну знайдуць».

Паводле Натальлі Пінчук, Алесь Бяляцкі тэлефанаў дамоў у пачатку траўня. У лістах, якія ад яго даходзяць, ён звычайна ні на што не скардзіцца.

Натальля Пінчук перадала мужу ў калённю спартовы строй, пасыцельную бялізну ды іншыя рэчы. Гэта была адзіная дазволеная вязнню ў год рэча-

вай перадача.

Кіраунік праваабарончага цэнтра «Вясна» Алесь Бяляцкі асужданы на 4,5 года зъняволення за “ўтойванне прыбыткаў з-за мяжы”.

Праваабаронца сваёй віны не признаў і казаў у судзе пра гроши, якія ішлі на дапамогу ахвярам палітычных рэпрэсій ў Беларусі.

Front Line Defenders выступае супраць парушэння ўмоваў зняволення Алеся Бяляцкага

20 траўня праваабарончая арганізацыя Front Line Defenders распаўсюдзіла заяву з нагоды новых выпадкаў выкарыстання дысцыплінарных захадаў з боку адміністрацыі калоніі ў дачыненні да палітвязня Алеся Бяляцкага.

Front Line Defenders публікаваў заклікі і абанаўленні па гэтай справе, у апошні раз 26 лістапада

2012 года. Front Line Defenders лічыць, што няспынныя вымовы Алесю Бяляцкаму з'яўляюцца парушэннем рэжыму зняволення і ў цяперашні час выкарыстоўваюцца ў якасці інструмента, каб пагоршыць умовы ўтрымання пад варгтай і не дапусціць яго датэрміновага вызвалення.

Сын камбатанцкага палка

(да 50-ых угодкаў з дня нараджэння Зміцера Кісяля)

24 траўня мы маглі б адсвяткаваць юбілейны дзень нараджэння нашага сябра і аднадумца Зміцера Кісяля, аднак адно, што мы можам зрабіць – гэта пайсці на гарадзенскія могілкі, што на праспекце Касманаўтаў, каб запаліць на месцы ягонага пахавання знічы ды ўскласці кветкі. Зміцер Кісель раптоўна памёр 30 верасня 2005 году і цяжка паверыць, што з таго трагічнага дня прыйшло ўжо амаль 8 гадоў.

Нарадзіўся ён у Гародні ў сям'і беларускіх патрыётаў, якія сур'ёзна пацярпелі ў час сталінскага генацыду, яго бацькі былі вязнямі савецкіх канцлагераў. Дзіма з дзяцінства атрымала адпаведнае беларускае выхаванне. У дзяцей ведамых беларускіх дзеячаў з ідэалагічнай спадкаемнасцю не так проста. Многія з іх настолькі далёкія да беларускіх спраў, што нават ня толькі бацькам сорамна. Зміцер у гэтым сэнсе цалком спраўдзіў спадзевы сама блізкіх людзей. “н вельмі любіў сваіх бацькоў, хоць з іншага боку іх герайчнае мінулае накладала на яго пэўны комплекс сваёй меншай вартасці. Дзіму вельмі любілі таксама сябры яго бацькоў – вязні савецкіх канлягероў.” н быў гэткім сынам “тулагаўскага” камбатанцкага палку. Пра яго з вялікай цеплынёй гаварылі многія беларускія ветэраны.

Кісель у школьнія гады займаўся спортам, потым вучыўся і скончыў гістарычны факультэт Гарадзенскага дзяржаўнага ўніверсітэту імя Янкі Купалы. Зміцер Кісель быў у ліку таго дзесятку людзей, што пачыналі ў Гародні ў сярэдзіне 1980-ых адраджэнне беларушчыны. І гэта факт, як кажуць, гістарычны. Можна прыгадаць яго чынны ўдзел у выпуску легендарнай газеты “Рэанімова”, заснаванні ў Гародні Беларускага Народнага Фронту, адраджэнні Грамады, журналісцкую працу ў “Пагоні” і беластоцкай “Ніве”, ўдзел у выбарчых кампаніях, шматлікія палітычныя акцыі і

грамадскія справы, у ліку якіх найперш аднаўленне магілы Віктара Каліноўскага ў Свіслачы, вяртанне памяці пра Ларысу Геніюш. Пры tym сам Зміцер рэдка выходзіў на першы план. А яшчэ Кісель адным з першых наладжваў сяброўскія стасункі паміж беларусамі Белаосточчыны і сумежнай Гарадзеншчыны.

Усе заваёвы беларускага руху трymalіся і трymаюцца на летувенніках і рамантыках. Такія людзі аддаюць без шкадавання ўсе сілы нацыянальнаму Адрад-

жэнню! Яны папросту ня могуць жыць інакш, ашчаджаць сябе “на заўтра”. І многія літаральна “згараюць”. Прыблізна так здарылася і са Зміцерам Кісялем. “н, нягледзячы на свой асабісты надлом (які быў, на маю думку, найперш вынікам нашай агульнанацыянальнай грамадской бяды), застаўся верным справе Беларускага Адраджэння, за якое шчыра хварэў душой. Не губляў сваіх поглядаў і пазіцый, сымбалічна, што свой апошні публіцыстычны артыкул пісаў пра бел-чырвонабелы сцяг…

Уладзімір Хільмановіч

Хроніка правапарушэнняў

(((Гарадзенічына, красавік - траўень)))

Адміністрацыйныя справы супраць актывістаў грамадзянскай супольнасці

8 траўня суддзя Ленінскага суду Гарадні Наталля Козел прызнала Сяргея вінаватым у вырабе друкаванай прадукцыі без выходных дадзеных і аштрафавала актывіста БХД за распаўсюд улётак на 20 базавых велічыніяў.

28 траўня ў Ашмянскім раённым судзе прайшоў разгляд грамадзянскай справы па іску грамадскага актывіста з Астравечыны Мікалая Уласевіча да Ашмянскай рэгіянальнай мытні. Уласевіч патрабаваў вяртання

забраных у яго на мытні яшчэ **11 ліпеня 2012** года асабістых рэчаў, сярод якіх былі і друкаваныя матэрыялы. У выніку Ашмянскі суд паводле хадайніцтваў заяўніка іску і прадстаўніка рэгіянальнай мытні пастанавіў на адзін месяц прыпыніць вытворчасць па справе з мэтай збору дадатковых матэрыялаў.

Шчучынская міліцыя склада пратакол пра адміністрацыйнае правапарушэнне, якое нібыта здзейсніла пенсінерка Вераніка Себасцьяніновіч, сябра незарэгі- НКВД.

стрavanага ўладамі Саюзу палякаў Беларусі. 82-гадовай жанчыне праз пошту быў высланы ліст з копіяй пратакола пра адміністрацыйнае правапарушэнне – правядзенне несанкцыянуванага мітынгу. Себасцьяніновіч у траўні была адной з удзельніцаў усталявання памятнага крыжа на хутары ў Рачкаўшчыне, што непадалёк Бакштаў (Шчучынскі раён) у памяць жаўнера Арміі Краёўай Анатоля Радзівоніка, які быў забіты супрацоўнікамі НКВД.

Іншыя формы пераследу, дыскрымінацыі і парушэння заканадаўства з боку ўладаў

У пачатку красавіка пасля 30 гадоў працы ў Гарадзенскім дзяржаўным універсітэце прафесар Вячаслаў Швед не прайшоў конкурс на пасаду выкладчыка. З ім таксама не працягнулі контракт на загадчыка кафедры беларускай культуры і рэгіянальнага турызму. Ідзе паслядоўная “зачыстка” ўсіх гісторыкаў датычных да напісання кніжкі “Гродназнаўства”.

2 красавіка кіраунік Слонімскай суполкі БХД Іван Бедка атрымаў позму ў мясцовы аддзел унутраных спраў. Яго выклікалі на “профілактычную гутарку” да маёра міліцыі Худзьо. Нагода – акцыя з запусканнем у паветра шарыкаў.

Грамадскі актывіст з мястэчка Варняны Мікола Уласевіч падаў заяўку на правядзенне ў Астраўцы пікету да ўгодкаў Чарнобыльскай аварыі. Заяўка была пададзеная ў Астравецкі райвыканкам на 26 красавіка. Пікет не дазволілі.

19 красавіка ў Слонімскім

РАУС дапытвалі мясцовых актывістаў АГП братоў Сяргея і Андрэя Бялько. Іх выклікалі па позве ў міліцыю за тое, што яны

прымалі ўдзел у святкаванні Дня Волі. Іх дапытваў маёр міліцыі Вадзім Шчурскі. Пісаць тлумачэнні за ўдзел у святкаванні сябры АГП адмовіліся.

26 красавіка Мікола Уласевіч, каардынатор ініцыятывы «Астравецкая АЭС – гэта злачынства» папярэдзілі пра адказнасць за правядзенне несанкцыянуванай акцыі. “н атрымаў позму ў міліцыю.

26 красавіка ў Астраўцы затрымалі незалежных журналістаў: аператара Аляксандра Баразенку і журналістку Анастасію Яўмен. Творчая група спрабавала зрабіць матэрыял з месца будаўніцтва будучай атамнай станцыі. Таксама быў затрыманы старшыня партыі АГП Анатоль Лябедзька.

26 траўня журналісту Беларускага Радыё Рацыя з Гарадні Віктару Парфёненку пяты раз адмовілі ў акредытацыі. Пяты год сябра БАЖ падае паперы на афіцыйную акредытацыю – і пяты год атрымлівае адмову з Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь.

Алесь Бяляцкі пераабраны віцэ-прэзідэнтам FIDH

27 траўня ў межах 38-га Кангрэсу Міжнароднай федэрацыі за права чалавека (FIDH) беларускі праваабаронца-палітвязень Алесь Бяляцкі, віцэ-прэзідэнт FIDH, пераабраны на сваёй пасадзе.

У 2007 годзе ён стаў першым віцэ-прэзідэнтам FIDH з Усходній Еўропы, у 2010 годзе быў абраны на другі тэрмін.

Сёлета за кіраўніка ПЦ “Вясна”, сяброўскай арганізацыі FIDH, свае галасы аддалі 76 з 90 удзельнікаў галасавання. Пра гэта паведаміў намеснік старшыні праваабарончага цэнтра Валянцін Стэфановіч, які гэтымі днямі браў удзел у працы Кангрэсу ў Стамбуле.

Кандыдатуру Алеся Бяляцкага напярэдадні галасавання праdstаўляла Прэзідэнт FIDH Суэр Белхасэн.

“Ад Арменіі да Казахстана, ад Украіны да Кыргызстана, у Грузії і Расіі ён правёў дзесяткі даследчых місій і візітаў салідарнасці. Назіранне за судовымі працэсамі, дапамога сем'ям зняволеных, расследаванне масавых злачынстваў ... Яго вопыт быў і застаецца найважнейшым складнікам стратэгіі FIDH ў рэгіёне.

Але і за межамі рэгіёну Алесь Бяляцкі актыўна ўдзельнічае ў працы па абмене вопытам і праводзіць паездкі салідарнасці з праваабаронцамі ў Егіпце, на Кубе, у Тун-

ісе. Многія з Вас бачылі яго на справе ў гэтых паездках, і патрапілі ў палон яго чалавечых якасцяў і сілы яго перакананняў.

З 4 жніўня 2011 года Алесь стаў адным з вязняў, права якіх ён заўсёды абараняў разам са сваімі калегамі...

Ці павінны мы далучыцца да кампаніі па яго ізалацыі, развязанай беларускім рэжымам, які імкнецца да таго, каб дзейнасць Алеся перапынілася?

Мы павінна паказаць рэжыму Лукашэнкі, што Алесь па-ранейшаму адзін з нас, і зусім хутка ён будзе побач з намі і працягне сваю працу віцэ-прэзідэнта Федэра-

цы”, - сказала спн. Белхасэн у сваім выступе. (Поўны тэкст выс-

”Для мяне - велізарны гонар быць абраным Прэзідэнтам FIDH.

Маё першае пасланне звернута да ўсіх праваабаронцаў, якія ва ўсім свеце адвольна ўтрымліваюцца ў зняволенні. Мы будзем няўхільна працягваць патрабаваць іх хутчэйшага і безумоўнага вызвалення. Я думаю, у прыватнасці, пра маіх калег і сяброў Алеся Бяляцкага і Набіла Раджаба, якія пакутуюць у турмах Беларусі і Бахрейна”, - заяўіў Карым Лахіджы.

тупу Суэр Белхасэн – у далучаным файле.)

“Ад імя ўсіх нас я падзякаваў сябрам FIDH за ўсебаковую падтрымку Алеся Бяляцкага і выказаў спадзяванне на тое, што ён у хуткім часе далучыцца да сям’і FIDH, каб працягнуць змаганне за справядлівасць ва ўсім свеце”, - распавёў Валянцін Стэфановіч.

На пасадзе Прэзідэнта FIDH Суэр Белхасэн (яна правяла шэсць гадоў на чале арганізацыі) змяніў іранскі адвакат Карым Лахіджы. Спадарыня Белхасэн прызначана Ганаровым Прэзідэнтам FIDH.

Нагадаем, кожныя тры гады FIDH праводзіць кангрэсы, на якіх сяброўскія арганізацыі разам вызначаюць стратэгіі працы і абіраюць Міжнароднае бюро FIDH. 38-ы Кангрэс FIDH з 23 па 27 траўня праходзіў у Стамбуле. На мерапрыемства, галоўная тэма якога – “Палітычныя пераходныя працэсы і права чалавека: вопыт і выклікі”, з'ехаліся прадстаўнікі звыш 200 НДА з 130 краінай. За час працы Кангрэс прыняў 26 рэзолюцый, якія тычацца, у прыватнасці, Малі, Сірыі, Малайзіі, Кубы, Расіі і Турцыі. З нагоды свайго 38-га Кангрэса FIDH павялічыла свой склад з 164 да 178 арганізацый.

Эўразбочанне

Як гэта ганарова, калі ты прадстаўляеш сваю Краіну. Цэлую Краіну. Не асобна ўзятую школу або працоўны калектыв. Не калгас і не дзяржсаўную ўстанову. Не вёску, не горад, не раён і нават не вобласць. А цэлую Краіну. Сваю. Родную.

А за табой стаіць твая Дзяржава і твой Народ. З тваімі бацькамі і дзецьмі, з роднымі, з роднымі родных, з суседзямі і з суседзямі суседзяў. З сябрамі, знаёмымі і незнаёмымі людзьмі, але кожны з якіх перажывае за цябе, верыць у цябе, ганарыца табой...

Што можа быць важней?! Што можа быць больш ганарова?!

Кожны з нас ганарыца сваім. У школе кажуць вучням, што гэта школа ганарыца тым, што ў ёй вучыўся нейкі славуты дзеяч. У канкрэтным палку ганарацца героямі, якія значыліся ў яго шэрагах. То саме адбываецца і ў маленъкай вёсачцы і ў шматлюдным абласным цэнтры, і мітуслівай сталіцы.

Кожны школьнік неверагодна востра адчувае адказнасць перад сваім класам, калі прадстаўляе яго на нейкай алімпіядзе па біялогіі ці спартыўных спаборніцтвах. Ну а калі чалавек прадстаўляе цэлую Краіну...

На “Еўрабачанні” нашу Краіну прадстаўляла даволі вядомая спявачка. Яе кар’ера з большага склалася, талентам яна не адзленая, ды і перспектывы росту таксама мажлівыя. З удачай, зноў жа, някепска. Выпала ж менавіта ёй прадстаўляць Беларусь на “Еўрабачанні”. Хоць і не з першага разу. Мінулым годам быў непрыемны сюжэт з фальсіфікацыяй падліку галасоў у сувязі з паездкай на ўсё тое ж “Еўрабачанне”. Але наш добразычлівы народ даўно на такія дробязі як фальсіфікацыя галасоў ўвагу не звяртае. Галоўнае, каб нейкі вынік быў.

Ну а якога ж выніку людзі чакалі. Можа спадзяваліся на першое месца? Ды не. Ніхто асабліва не чакаў такога выніку, хоць у кожнага нейкай кволая надзея ёсьць. Па сапраўднаму і пятага месца ніхто не чакаў. Выйшла ў фінал, ну то ўжо і добра. Галоўнае, каб нашу

Краіну прадставіла. Ды каб годна.

Але што такое годна? Што мы ўкладаем у гэтае слова? Можа дарагую ў незлічонай колькасці крышталя сукенку? Ды не, здаецца. Не гэта для беларуса ёсьць год-

ца, гэта справа нажыўная. Не пашкодзіла ж “Буранаўскім бабушкам” удмурдская мова заніць мінулым годам высокое другое месца.

І калі хто думае, што беларусы не ганарыліся б выкананнем на роднай мове, хай хоць раз наведае правядзенне “Беларускай дыктоўкі”, прыкладам, у Гародні. Калі столькі людзей самі ідуць ушанаваць роднае слова што не ўмяшчаюцца ў вялікую залю. Хай хто збярэ добрахвотнікаў напісаць дыктоўку на прапагандуемай уладамі рускай мове. Пад прымусам столькі не збяруць.

Дык ці адчувала наша прадстаўніца хоць нейкую адказнасць за сваю культуру і за свайго гледача. А можа не нас прадстаўляла беларуская дэлегацыя на еўрабачанні. Можа выключна сябе, сваю кар’еру, свае амбіцыі. Бо штосьці не спяшалася наша славутая абранныца і раней радаваць беларускія канцэртныя залі сваім сольнымі канцэртамі, хоць і не значыцца ў спісах непажаданых ў Беларусі выканаўцаў. Можа больш на Расію арыентавалася. Ну а тая Расія на “Еўрабачанні” ёй аніводнага балу не паставіла. Вось такая іронія. Для кагосьці “Еўрабачанне”, ну а для каго і “Еўразбочанне”. Але верыць будзем у лепшае.

“ёсьць жа музыкі ў Беларусі якія спяваюць па-беларуску. Хаця б з таго спісу непажаданых для беларускіх арэн выканаўцаў. Можа яны калі-небудзь прадставяць нас на тым славутым “Еўрабачанні”. Тады і пацешымся. І за іх, і за нас, і за Краіну.

Віктар Сазонаў

насць. Тым больш, што ёсьць краіны багацейшыя і могуць адзець сваіх выканаўцаў яшчэ з большым вычварэнствам. А можа той турэцка-лацінаамерыканскі матыўчык песні быў нашай годнасцю? Зноў не. Бо і туркі, і лацінаамерыканцы могуць гэта зрабіць як мінімум не горш. А заадно падкрэсліць гэтым веліч і самабытнасць і сваёй музычнай культуры, і сваёй Краіны, і свайго Народу. Дык што ж там было нашага? Што было такога, каб гледачы без аб’явы дыктара здагадаліся што гэта была спявачка з Беларусі? Што яна прадстаўляе нашу Краіну? Што яна прадстаўляе нас?

Думаю, эстонцы ганарацца сваімі выканаўцамі. Ганарацца тым, што эстонскую мову пачуў увесь свет. А п’едэстальнае мес-

Каляндар памятных і круглых датай Гарадзенічыны на чэрвень 2013 году

3 чэрвень

150 гадоў таму (1863) – Ля вёскі Расолішкі (Ашмянскі пав.) адбыўся бой паміж паўстанцкім атрадам Зыгмунта Мінейкі і расейскім войскам.

5 чэрвень

150 гадоў таму (1863) – За ўдзел у паўстаньні расстраляны Альбэрт Ласковіч, уладальнік маёнтку Кір'янаўцы (Лідзкі р-н).

6 чэрвень

380 гадоў таму (1633) – Мястэчка Ліпнішкі (Івейскі р-н) атрымала герб.

150 гадоў таму (1863) – У Магілёве расейскімі карнікамі расстраляны (ци 18 чэрв.) Ільдафонс Анцыпа (нар у 1815 (?) у в. Мілавань каля Гарадні), публіцыст удзельнік паўстаньняў 1830-31, 1863 гг., палявы камандзір. Вучыўся ў Слоніме.

7 чэрвень

450 гадоў таму (1563) – Жыгімонтам II Аўгустам выданы Віленскі прывілей, які параўняў у ВКЛ у правах праваслаўных, каталікоў, пратэстантаў.

9 чэрвень

285 гадоў таму (1728) – Нарадзіўся Казімер Рагоўскі, езуіцкі тэолаг, філосаф, педагог. Вучыўся і працаўваў у Слоніме, выкладаў у Наваградку.

10 чэрвень

90 гадоў таму (1923) – Памёр Міхал Федароўскі, фалькларыст, этнограф, археолаг, калекцыянер, які шмат часу працаўваў на Гарадзенічыне.

11 чэрвень

35 гадоў таму (1978) – У Лайлे (штат Ілінойс) памёр Янка Тарасевіч, рэлігійны і грамадзкі дзеяч беларускага замежжжа (Канада, Швайцарыя, ЗША), тэолаг. Нараджэнец в. Клешнякі (Шчучынскі р-н).

13 чэрвень

70 гадоў таму (1943) – У в. Васілішкі (Шчучынскі р-н) польскімі партызанамі забіты Юльян Саковіч, дзеяч беларускага нацыянальна-вызвольнага руху, актывіст ТБШ і КПЗБ, Беларускай народнай самапомачы.

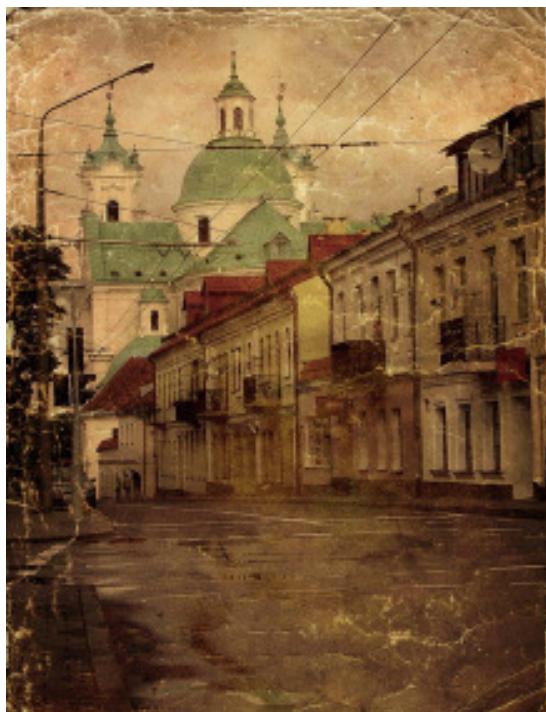
14 чэрвень

110 гадоў таму (1903) – Памёр Ян Карловіч, лінгвіст, этнограф, фалькларыст, музыказнавец. Жыў у Вішневе (Смургонскі р-н).

17 чэрвень

220 гадоў таму (1793) – У Гарадні пачаўся апошні сойм Рэчы Паспалітай. Зацьвердзіў другі падзел Рэчы Паспалітай і прыняў новую канстытуцыю.

165 гадоў таму (1848) – Памёр Максіміліян Рыла,

філосаф, археолаг, каталіцкі місіянэр на Блізкім Усходзе і ў Афрыцы. Нараджэнец мясц. Падароск (Ваўкавыскі р-н).

75 гадоў таму (1938) – У Омску расстраляны Аркадзь Смоліч, беларускі нацыянальна-дзяржаўны дзеяч БНР, вучоны ў галіне эканомікі, сельскай гаспадаркі, географ, картограф. У ліст.-сънегжн. 1918 па даручэнні ўраду БНР працаўваў у Гарадні.

55 гадоў таму (1958) – У Рызе памёр Уладзімір Пігулеўскі, беларускі грамадзкі дзеяч, пісьменьнік. Нараджэнец Гарадні.

21 чэрвень

65 гадоў таму (1948) – У Менску нарадзіўся Ян Матусевіч, уніяцкі сьвятар, дэкан Беларускай Грэцка-Каталіцкай царквы. З 1980 па красавік 1990 жыў і працаўваў у Барунах.

22 чэрвень

70 гадоў таму (1943) – На Беларусі была ўтворана моладзевая патрыятычная арганізацыя – Саюз Беларускай Моладзі (СБМ, дзеюць у Беларусі да ліпеня 1944).

20 гадоў таму (1993) – У Менску ў фінале Кубку Беларусі па футболе гарадзенскі «Нёман» (галоўны трэнер Станіслаў Уласевіч) перамог рэчыцкі «Ведрыч» – 2:1 і ўпершыню заваяваў трафей.

10 гадоў таму (2003) – У штатілі ў Бараўлянах (Менскі р-н) памёр Васіль Быкаў, народны пісьменьнік Беларусі. З 1947 па 1978 жыў і працаўваў у Гарадні. Пахаваны ў Менску.

24 чэрвень

150 гадоў таму (1863) – У Лідзе за чытаньне маніфэсту паўстаньня ў в. Ішчална (Шчучынскі р-н) расстраляны ксёндз Адам Фалькоўскі.

26 чэрвень

150 гадоў таму (1863) – Расейскімі карнікамі ў ваколіцах Наваградку па загадзе Міхаіла Мураёва расстраляны Адам Пуслоўскі (нарадзіўся ў 1842 (?) на Наваградчыне), удзельнік вызвольнага паўстаньня. Пахаваны ля в. Сенна (Наваградзкі р-н).

45 гадоў таму (1968) – Памёр Сыцяпан Войтанка, праваслаўны сьвятар (вучыўся ў Гарадні, працаўваў у Дварцы і Марозавічах Дзяртаўскага р-ну), дзеяч Беларускай Аўтакефальнай Царквы ў ЗША.

27 чэрвень

80 гадоў таму (1933) – У в. Мінявічы (Мастоўскі р-н) самагубствам скончыў Міхась Явар (сапр. Карась), беларускі паэт, удзельнік Грамады, ТБШ. Пахаваны ў Навасёлках (Мастоўскі р-н).

Кожны аўторак у эфіры незалежнай радыёстанцыі “Радыё Рацыя” - праграма “Людзьмі звацца!”, якая асвяляе падзеі, датычныя правоў чалавека на Беларусі. Час выхаду ў эфір – 15-05 (паўтор - серада 0:05-1:00 і субота 7:05-8:05). Таксама ў гэты час яе можна слушаць праз інтэрнэт на сایце www.racyja.com

Больш падрабязную праваабарончую інфармацыю па ўсёй Беларусі вы можаце атрымаць на сایце

www.spring96.org

ПРАВЯСНА
праваабарончы цэнтр

На сایце
www.palitviazni.info
вы таксама можаце атрымаць інфармацыю пра палітычных зняволеных у Беларусі

Больш падрабязную праваабарончую інфармацыю па Гарадзеншчыне вы можаце атрымаць на сایце

www.harodniaspring.org

Праваабарончая інфармацыя з іншых рэгіёнаў Беларусі:

Берасце - www.brestspring.org

Віцебск - www.vitebskspring.org

Гомель - www.gomelspring.org

Магілёў - www.mahilyowspring.org

Гарадзенскі праваабарончы інфармацыйна-аналітычны бюлетэнь «Прэзумпцыя» выходзіць 1 раз у месяц наклад 299 асобнікаў для нутранога карыстаньня

падрыхтаваны да друку:
травень 2013
e-mail: prezumpcija@gmail.com
распаўсюджваецца задарма
пры перадруку спасылка
абавязковая

